

Доне СТОЈАНОВ¹

АСПЕКТИ НА ПРИМЕНЛИВОСТ НА ДАЛЕЧИНСКО УЧЕЊЕ

Апстракт

Следејќи ги потребите на различни студенти, голем број универзитетинудат програми за далечинско учење, како можност за стекнување со универзитетска квалификација за лица кои не се во можност да се вклучат во рамки на традиционалниот начин на студирање. Техничката поддршка за учење на далечина, сама по себе не гарантира успешна примена на учењето на далечина, за што потребно е да бидат задоволени одреден број на параметри од нетехничка природа.

Предмет на анализа во рамки на овој труд е да се изложат различните аспекти на применливост на учењето на далечина, започнувајќи од тоа што претставува учењето на далечина, која категорија на лица најчесто учи на далечина, кои услови треба да бидат исполнети за негова ефективна примена, кои техники и технички алатки можат да бидат употребени, како студентот да се мотивира и ангажира за успешно да го совлада наставното градиво и описна анализа на карактеристиките на личноста која би можела успешно да се вклучи во рамки на учењето на далечина. На крајот ќе биде дадено сврт за ефективна примена на учењето на далечина во рамки на Универзитетот „Гоце Делчев“, сонагласокна условите кои треба да бидат исполнети за да идните

¹Пом. Асс м-р Доне Стојанов, Универзитет „ГоцеДелчев” -Факултет за ИнформатикаУлица„Тошо Арсов” бб – Штип, Улица „Ленинова” бр 72 – Струмица done.stojanov@ugd.edu.mk

кадри, образувани на далечина, бидат конкурентни на пазарот на работна сила.

Клучни зборови: далечинско учење, анализа, применливост, мотивација

DISTANCE LEARNING APPLICABILITY ASPECTS

Abstract

Following the necessities of different students, many universities offer distance learning programs, as opportunity for gaining university qualification for persons who can not follow traditional instruction. Having technical support for distance learning, is not a guarantee for successful implementation of the distance learning, which requires a certain number of non-technical parameters to be satisfied.

The different aspects of applicability of the distance learning is the subject of an analysis, starting from what the distance learning is, which category of persons participate in the distance learning, which conditions have to be satisfied for an effective distance learning implementation, which techniques and technical tools can be used, how to motivate and engage a student in order to pass the course and descriptive analysis of the characteristics of a person who could successfully participate in the distance learning program. At the end will be given a brief review for an effective implementation of the distance learning at the University „GoceDelcev”, emphasizing which conditions have to be satisfied in order the future graduated students, distance educated, to be competitive on the labor market.

Key words: distance learning, analysis, applicability, motivation

1. Учење на далечина, причини и учесници

Учењето на далечина се повеќе продира во секој сегмент на образованието. Од основното образование до докторските студии, информациската технологија овозможува авто-интензивно учење со одреден степен на оддалеченост од предавачите.⁴ Учењето на далечина создава виртуелна заедница на студенти и предавачи, кои се просторно оддалечени. Користејќи заеднички алатки за комуникација, студентите и предавачите меѓусебно споделуваат знаења и искуства. Флексибилноста која ја нуди учењето на далечина, честата комуникација помеѓу студентот и предавачот, електронската достапност на наставното градиво и проектните задолженија, како и можноста за електронско поставување на прашања и разговор на различни темисе главните причини зошто студентите се одлучуваат да учат на далечина, кога истите од најразлични причини не се во можност да посетуваат класична настава.

Работа, семејство, патување или далечни локации на живеење ги отргнуваат студентите од посета на лице в лице часови.² Многу студенти кои учат на далечина се возрасни лица, кои сакаат да направат промена во кариерата или да ја зајакнат својата образовна позадина со додатни компетенции.⁴ За студентите кои студираатна втор факултет, комуникацијата од работното место и конфликтните временски распореди претставуваат најголеми пречки за посета на регуларни часови.³ Студија направена од Kahl и Cropley(1992), утврди дека повеќето од студентите кои учат на далечина се најмалку дваесет и пет годишни учат на далечина со цел да се здобијат со соодветна квалификација. Студентите кои учат на далечина во основа се

самотивирачки и независни студенти, кои имаат високи способности за управување со времето.¹

2. Услови за ефективна примена на учењето на далечина

За ефективна примена на учењето на далечина мора да бидат задоволени повеќе услови. Информацискиот систем за учење на далечина, сам по себе не гарантира успех при учењето на далечина. Природата на учењето на далечина бара подготовка на поорганизирано наставно градиво од страна на предавачот, кој пред почетокот на курсот мора да се осигури дека студентот ефективно може да го употребува информацискиот систем за учење на далечина. Концепцијата на учење на далечина прави поголемиот дел од товарот за совладување на наставното градиво да го сноси студентот.

Комуникацијата, независно дали се работи за меѓустудентска комуникација или комуникација помеѓу студент и предавач, треба да биде честа практика. Во спротивност студентот може да се почувствува изолиран. Затоа потребно е да се изгради вистинска заедница на учење, за што е потребно залагање како од предавачот така и од студентите.⁴

3. Информациски систем за учење на далечина

Технологијата за поддршка на учењето на далечина понекогаш може да биде застрашувачка. И покрај тоа што компјутерите и софтверот денес се повеќе компатибилни споредено со години наназад, се уште постојат несогласности кои произлегуваат од различните оперативни системи, пребарувачи и бавни мрежни поврзувања кај корисниците.¹ Поради тоа, кога се развива софтвер или вградува хардвер во рамки на информацискиот систем за учење на далечина потребно е да се

водисметка за сите ограничувања кај локалните кориснички машини, преку кои студентите учат на далечина.

Комуникацијата е основа за успех во процесот на учење. Постои еднонасочна и двонасочна комуникација, во асинхрон и синхрон режим.

Еднонасочната комуникација најчесто се одвива од предавач кон студент.¹Истата опфаќа поставување на: интернетстраници, содржината и нацртот на предметот, редовни неделни најави и задолженија. Оваа комуникација лесно може да се одвива во асинхрон режим, поради тоа што информацијата не мора да биде пренесена во реално време.¹ Двонасочната комуникација може да биде: од предавач кон студенти, од студент кон предавач или од студент кон студент.¹Овој вид на комуникација може да биде асинхрон или синхрон.¹

Алаткиза асинхрона комуникација сефорумите за дискусија и огласните табли.¹ Слојната структура на овие алатки помага во организирањето на прашања и одговори.¹Овие алатки меѓу другото овозможуваат: споделување на искуства,дискусија на комплексни прашања од наставното градивои можност за задавање на задолженија на студентите, со цел да се утврди степенот на совладаност на наставното градиво.

Главни алатки за синхрона(двонасочна) комуникацијасе чет-собите и електронските табли.¹Можноста студентот приватно да комуницира со предавачотозможува студентот да може да сподели нешто, што не би го споделил пред цел клас.¹Можноста предавачот да комуницира приватно со студентот овозможува избегнување на бучната јавна сесија.¹

Видеоконференциското поврзување, со кое се овозможува следење на предавања и вежби во реално време, претставува понова технологија која се применува кајучењето на далечина. Пожелно е снимките од вежбите и предавањата да се прикачат на сервер, со цел студентите кои не биле во можностистите да ги проследат во реално време, тоа да го направат кога ќе бидат во можност.

4. Мотивирање на студент кој учи на далечина

Според дефиницијата на Biehler и Snowman (1997), „Се додека студентот избира цели и покажува напор за нивно достигнување, по дефиниција истиот е мотивиран“. „Многу е веројатно дека студентите ќе ја изгубат мотивацијата ако истите се почувствуваат изолирано“ Abrahamson (1998). Затоаплодна и честа комуникација, независно кои субјекти се вклучени или во која насока, е клучот студентот да остане мотивиран.

Друг предизвик кај учењето на далечина е комуникацијата за очекувањата на предавачот.² Пожелно е предавачот да помине колку што е можно повеќе време, ако е неопходно секој студент поединечно, за да се осигури дека студентот разбрал што се очекува од него и како очекувањата можат да се исполнат преку задачи и задолженија.² Прецизно дефинираните очекувања, создавањето на натпреварувачка атмосфера и помошта од предавачот во совладувањето на наставното градиво ја стимулираат мотивацијата кај студентите кои учат на далечина.

5. Услови за ефективна примена на учењето на далечина во рамки на Универзитетот „Гоце Делчев“

Универзитетот „Гоце Делчев“ располага со високо-технолошка опрема за учење на далечина. Видеоконференциското поврзување денес е реалност во рамки на овој универзитет, а од 2007 година се користи софтверскиот пакет „Moodle“ за електронско учење. Истиот меѓу другото овозможува: достапност на материјалот од вежби и предавања во електронски облик, форум за расправа на различни теми, поставување на студентски задачи и прикачување на решенијата на истите на сервер, објава на резултати и соопштенија, како и можност за поставување на анкети преку кои студентите го оценуваат квалитетот на работата на наставниот кадар.

Техничката подготвеност не значи и спремност за понуда на програма за учење на далечина. Преминот од традиционален кон електронски начин на учење бара обука и приспособување на наставниот кадар, пред Универзитетот „Гоце Делчев“ да понуди програма за учење на далечина. Врз основа на претходната анализа, успешно обучениот наставен кадар ќе треба: добро да го познава информацискиот систем за учење на далечина, да обезбеди тековно и квалитетно наставно градиво во електронски облик, често да комуницира со студентите, редовно да задава проектни активности и задолженија, да тежнее кон создавање на натпреварувачки дух, ако е можно да обезбеди видео материјали од предавања и вежби и секогаш да биде достапен за помош и поддршка.

Резиме

Далечинското учење е нестандартен вид на образование, за чија примена потребно е да бидат задоволени повеќе услови. Технолошката поддршка сама по себе не гарантира успех. Приспособувањето кон новиот начин на настава, различниот начин на комуникација и напорите студентот да не ја изгуби мотивацијата се клучните предизвици за целосна и успешна примена на учењето на далечина. Не помалку важно за студентот кој учи на далечина е истиот да може ефективно да го употребува информацискиот систем за учење на далечина, за што е потребно залагање од студентот и од предавачот. На крајот на трудот е дадена оценка за подготвеноста на Универзитетот „Гоце Делчев“ да понуди студиска програма за учење на далечина. Имајќи во предвид дека речиси сета технологија која се користи кај учењето на далечина е реалност во рамки на овој универзитет, останува потребата за приспособување на наставниот кадар од класичен начин на држење настава кон електронски, којбара: време, флексибилност и високи организациски способности.

Користена литература:

1. Cohen, S. M., & Ellis, J. T. (2001). Teaching technology in an online, distance education environment. *Proceedings of the 31st Frontiers in Education Conference, Reno, 1*, TIF-1-6.
2. Fendel, B. „Instructor strategies for motivating students in distance education”. ITEC Development Website at San Francisco State University. 7 pages. 28 January 2009. 27 August 2011.
<http://itec.sfsu.edu/wp/860wp/F06_860_fendel_motivating_students.pdf>
3. Leonard, J., & Guha, S. (2001). Education at the crossroads: Online teaching and students' perspectives on distance learning. *Journal on Research on Technology in Education*, 34(1), 51-57.
4. Manning, D. R., Maxine, S. C., & DeMichiell, L. R. (2003). Distance learning: Step by step. *Journal of Information Technology Education*, 2, 115-130.